

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

І. В. ЛУКАЧ

**ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ
ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
КОРПОРАТИВНИХ ВІДНОСИН
В УКРАЇНІ**

Монографія

Київ
2015

УДК 346.12:347.72(477)

Л 84

Рецензенти:

А. Г. Бобкова – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, декан юридичного факультету Донецького національного університету;

О. О. Бакалінська – доктор юридичних наук, доцент, старший науковий співробітник Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України;

В. В. Поєдинок – доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка

*Рекомендовано засіданням Вченої ради юридичного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 2 від 21 вересня 2015 р.)*

Лукач І. В.

Л84 Теоретичні проблеми правового регулювання корпоративних відносин в Україні : монографія. – К. : Видавництво Ліра-К, 2015. – 432 с.

ISBN 978-617-7320-08-0

Монографія є комплексним дослідженням правового регулювання корпоративних правовідносин в Україні. Досліджено поняття корпорації як системоутворюючої категорії корпоративних правовідносин у історично-правовому контексті та аргументовано доцільність законодавчого закріплення корпоративної соціальної відповідальності. Обґрунтовано поняття та розширений суб'єктно-об'єктний склад корпоративних правовідносин. Особлива увага приділена удосконаленню змісту корпоративних правовідносин на основі матеріалів практики та зарубіжного досвіду. Корпоративне право обґрунтовано як підгалузь господарського права, досліджено джерела корпоративного права України та напрями удосконалення корпоративного законодавства.

Монографія присвячена для науковців, викладачів, аспірантів, студентів вищих юридичних навчальних закладів, суддів, практичних працівників.

ISBN 978-617-7320-08-0

УДК 346.12:347.72(477)

© Лукач І.В., 2015

© Видавництво Ліра-К, 2015

ЗМІСТ

Вступ	5
Розділ 1. Корпорація як економіко-правова категорія ринкової економіки	10
1.1. Історія становлення корпорацій.....	10
1.2. Поняття корпорації в юридичній науці	44
1.3. Корпорація як системоутворююча категорія корпоративного права.....	66
1.4. Корпоративна соціальна відповідальність як основа розвитку сучасного корпоративного права	78
Розділ 2. Корпоративні відносини: поняття та суб'єктно-об'єктний склад	101
2.1. Корпоративні відносини як предмет правового регулювання	101
2.2. Правовий статус суб'єктів корпоративних відносин і проблеми його вдосконалення	117
2.3. Проблеми визначення об'єкта корпоративних відносин	141
Розділ 3. Проблеми удосконалення змісту корпоративних правовідносин	172
3.1. Зміст корпоративних правовідносин.....	172
3.2. Проблеми удосконалення використання прав і здійснення обов'язків акціонерів.....	187
3.3. Правові проблеми удосконалення корпоративного управління в Україні.....	204

3.4. Державне регулювання здійснення корпоративних прав і корпоративного управління	223
3.5. Форми і способи захисту суб'єктивних прав та інтересів суб'єктів корпоративних відносин	249

Розділ 4. Теоретико-практичні аспекти корпоративного права України	310
4.1. Предмет, метод і місце корпоративного права в системі права України	310
4.2. Джерела корпоративного права України та напрями удосконалення корпоративного законодавства.....	332
4.3. Основні напрями удосконалення правового становища товариств з обмеженою відповідальністю	353
Висновки	376
Список використаної літератури.....	392

ВСТУП

У сучасних умовах перед Україною постають важливі стратегічні соціальні завдання: побудова громадянського суспільства, підвищення добробуту громадян, вступ до Європейського Союзу (далі – ЄС). Вирішення цих завдань неможливе без регулюючого впливу держави. Проте всі намагання запровадити високі соціальні стандарти будуть марними без економічної стабільності та зростання статків населення. Це неможливо без залучення корпорацій як суб'єктів, що забезпечують ринок праці та надходження до державного бюджету України. Так, згідно з даними Міністерства доходів та зборів України за 2013 р. великими платниками податків до Державного бюджету України сплачено 188,6 млрд гривень, що становить 58,8 % від загальної суми надходжень до державного бюджету, в тому числі податкових платежів – 117,6 млрд гривень (73 %)¹.

З огляду на викладене корпорації – стратегічний внутрішній партнер держави у сфері сталого економічного розвитку, що є основою для побудови політики ЄС. Проте в сучасному світі співпраця між державою та корпораціями не має зводитися лише до сплати податків і створення робочих місць. Зокрема, співробітництво має здійснюватися у сферах соціального захисту населення, освіти, культури, благодійності, екології тощо. Світовий досвід свідчить, що платформою для взаємодії між державою, суспільством і корпораціями може стати концепція корпоративної соціальної відповідальності (далі – КСВ). Однак ініціативу з її впровадження має взяти на себе держава, як це було у багатьох країнах Західної Європи.

Для того, щоб взаємодія держави, суспільства та корпорацій була

---

¹ Річний звіт Міністерства доходів і зборів України за 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/data/files/10866.pdf>.